

Forslag til verneplan for Folgefonna nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder (2004)

Naturvernforbundet Hordaland har vært engasjert i vern av området rundt Folgefonna siden tidlig på åttitallet, nå er saken oppe til behandling i Direktoratet for naturforvaltning og Norges Naturvernforbund har kommet med uttalelse.

02.09.2004

Til
Direktoratet for naturforvaltning

Oslo, 15. august 2004

Norges Naturvernforbundet viser til våre tidligere høringsuttalelser (Naturvernforbundet Hordaland 11. desember 2003, Naturvernforbundet i Kvinnherad 29. November 2003, Naturvernforbundet i Etne 24. november 2003 og uttalelse fra landstyret i Norges Naturvernforbund 7. desember 2003).

Norges Naturvernforbund (NNV) og fylkes- og lokallag har vært engasjert i vern av området rundt Folgefonna siden tidlig på åttitallet. Vi var tidlig ute og foreslo dette området som et egnet område for en nasjonalparkstatus. Det er gledelig at parken nå blir en realitet.

Norges Naturvernforbund vil berømme Fylkesmannen i Hordaland for arbeidet med forslaget. Det gir et godt utgangspunkt for å veie de ulike interessene opp mot hverandre. Vi har i den lokale høringen likevel påpekt klare mangler i bakgrunnsdokumentasjonen for verneforslaget, blant annet når det gjelder botanikk, ornitologi og annen fauna. Vi har påpekt at hovedformålet med å verne et areal som nasjonalpark er å sikre det økologiske mangfoldet av økosystem, arter og bestander i urørt eller tilnærmet urørt tilstand.

Noen sentrale punkter

Direktoratet for naturforvaltning ber om synspunkter på noen sentrale områder. Her følger Norges Naturvernforbunds syn på disse:

1. Synspunkter på konsekvensutredningen og om den i tilstrekkelig grad oppfyller utredningsprogrammet.

Naturvernforbundet Hordaland var en av høringsinstansene som sterkest påpekte at de naturfaglige undersøkelsene var metodisk svake. NNV mener likevel at det er grunnlag for å gå videre med planen slik at en nasjonalpark kan etableres så snart som mulig.

2. Uttak av drikkevann innenfor nasjonalparken.

NNV er skeptisk til at det gies tillatelse til å ta ut drikkevann til industriell produksjon fra parken. Nasjonalparker skal ha et strengt vern, og en ledning fra Sandvikevatnet blir et flere kilometer langt inngrep selv om de aktuelle vannmengdene er små. Parken må forvaltes slik at drikkevann kan hentes utenfor grensen. Dersom dette ikke er mulig i dette tilfellet, bør saken behandles som et unntak gjennom forvaltningsplanen, og ikke som en generell åpning for en ny type inngrep.

3. Motorferdsel.

NNV er enig i at motorferdsel til nyttekjøring i en nasjonalpark skal være søknadspliktig. For kjøring som aksepteres, og som gjentas periodisk, for eksempel en eller noen ganger hvert år,

bør tillatelsene kunne gjelde i noen år. Det gir forutsigbare vilkår og mindre bryderi for alle parter med søknadene.

4. Vedhogst

NNV mener at det opprinnelige forslaget til forvaltningsforskrift er tilstrekkelig. § 3, pkt. 2.3 åpner for hogst til hytter og støler etter løyve. En slik tillatelse bør kunne gis i medhold av forvaltningsplanen for lengre tid om gangen.

5. Gjenoppbygging av stølshus.

NNV er åpne for at det kan gis tillatelse til gjenoppbygging av stølshus innenfor nasjonalparken, også der disse ikke brukes til seterdrift, dersom det ikke strider mot formålet med vernet. Vilkåret må være at gjenoppbyggingen skjer på eksisterende grunnmurer, at det altså reelt blir en gjenoppbygging av noe som en gang var, og i tråd med lokal byggeskikk for materialbruk, proporsjoner og fargebruk. Gjenoppbyggingen bør trolig reguleres nærmere i forvaltningsplanen, hvor det for eksempel legges opp til vedlikehold og eventuelt restaurering av stølslandskapet og ikke bare noen hus. Det kan ikke kreves at grunneierne bærer kostnadene med slike landskapstiltak. Det må staten gjøre for å sikre kulturskapte verdier hvor disse er en del av grunnlaget for vern. Dette er mest aktuelt i landskapsvernområdene.

6. Presisering av type organisert ferdsel

NNV er enig med direktoratet i at det bør presiseres hvilken type organisert ferdsel som tillates. Betegnelsen "tradisjonell" er ikke selvforklarende nok, men vi ser at det kan være vanskelig å finne et annet dekkende uttrykk. Norges Naturvernforbund mener det av flere grunner er et gode at folk får oppleve verdiene i våre nasjonalparker. Vi tror også at de kan være grunnlag for nye inntekter i bygdene som grenser til parken. Vanlig ferdsel til fots bør det også kunne legges til rette for i noen grad, særlig der landskapet er preget av mennesker fra før, men under klare hensyn til verneformålet. Men vi stiller oss avvisende til nye bygninger, for eksempel for overnatting eller servering, innenfor grensene, ut over det som er nevnt i punkt 5 ovenfor. De konkrete løsningene bør utformes i forvaltningsplanen, ut fra en soneringstankegang. Direktoratets og fylkesmannen første forslag, i høringsforslaget, anses å være de mest praktiske formuleringene. Vi er enige i at forskriften bør gjøre det mulig med en viss regulering av organisert ferdsel, ut fra antatte konsekvenser for naturmiljøet og kulturminner.

Når det gjelder bruk av hest og sykkel er NNV enig i at dette kan avklares gjennom forvaltningsplan for området.

Reduksjon av nasjonalparkens areal etter lokal høring

Norges Naturvernforbund er sterkt uenig i noen av de reduksjonene i verneområdet som fylkesmannen har gjort etter lokal høring. Det er en generell mangel ved våre nasjonalparker og andre større verneområder at de i svært liten grad dekker mer produktive naturtyper. Ideelt sett burde nasjonalparker inneholde et representativt utvalg av norsk natur. Dette er ikke gjennomførlig, men det bør etterstrebes ved at nye parker og landskapsvernområder trekkes så langt med som naturen er kvalifisert til vern uten at det går alvorlig ut over næringsutnyttelsen. Norges Naturvernforbund mener fylkesmannens uttak av noen landskapsvernområder i for stor grad er begrunnet i motstand mot verneforslagene. Det har, så vidt vi kjenner til, ikke kommet nye opplysninger som svekker oppfatningen av arealenes verneverdier.

Ænesdalen

Norges Naturvernforbund er uenig i at så store areal i Ænesdalen er tatt ut av verneområdet. Vi har forståelse for ønsket om å ikke inkludere drivverdig granskog. Men i Ænesdalen finnes noe av den fineste skogen i nærheten til Folgefonna. NNV mener at en større del av den nordligste delen i det opprinnelige forslaget bør inkluderes som nasjonalpark. Dette kan gjøres ved at nasjonalparkgrensen på østsiden av Ænesdalen trekkes rett vestover slik at en større del inkluderes i nasjonalparken. På denne måten taes det også hensyn til at skogbruksinteressene særlig er knyttet til de lavereliggende områdene i dalen.

Guddalen

Norges Naturvernforbund er uenig i at Guddalen taes ut av landskapsvernområdet. Guddalen er en av de lavereliggende daler med rik skog rundt Fonna. Hensynet til å verne også lavereliggende områder tilsier at direktoratet holder fast ved fylkesmannens opprinnelige forslag til grenser for landskapsvernområdet.

Fjellområdet rundt Kvanto.

Fylkesmannen har tatt ut dette området etter ønske fra en grunneier. Det at området ikke er undersøkt tilstrekkelig gir ikke etter vår mening grunnlag for å ta det ut. Det at området ikke i særlig grad brukes til friluftslivsaktiviteter kan i seg selv være grunnlag for vern.

Fonnavatn

Naturvernforbundet er enig i Fylkesmannens vurderinger om at områder klassifisert som villmark vil bli betydelig redusert dersom Fonnavatn berøres av kraftutbygging. Å bevare inngrepsfri natur er en prioritert oppgave, og vannet må bli med i verneområdet.

Vetthus/Botnane

Norges Naturvernforbund er sterkt uenig i at Vetthus/Botnane er foreslått tatt ut som landskapsvernområde. Vi mener at de naturfaglige verdiene i området er tilstrekkelige til at området vernes. Her finnes et relativt rikt fugleliv, med blant annet gråspett og hvittryggspett, som begge står på rødlista. Mulighetene for fortsatt drift av Vetthusstølen bør kunne løses gjennom vernereglene og en forvaltningsplan.

Sandvedalen.

Naturvernforbundet reagerer på at verdifulle skogsområder her foreslås tatt ut av nasjonalparken. Området har særlig store ornitologiske verdier, og dessuten storvokst skog i et vakkert og høyst verneverdig landskap.

Konklusjon

Norges Naturvernforbund synes fylkesmannens høringsutkast er et godt grunnlag for den nye nasjonalparken og tilhørende landskapsvernområder. Vi mener fylkesmannen etter lokal høring i for stor grad har redusert arealet. Våre viktigste innvendinger er nevnt ovenfor. Vi ber direktoratet om å legge stor vekt på å sikre, så langt det er mulig, at også lavereliggende deler blir vernet, slik at området i større grad enn fylkesmannens forslag fyller ønsket om variasjon fra høgfjellet og ned i låglandet.

Med vennlig hilsen

Norges Naturvernforbund

Tore Killingland

Gen.sekr.